

РЕЦЕНЗИЯ

от

Професор доктор Галина Аркадиева Апостолова,
преподавател по камерно пеене в катедра „Пеене“, Вокален факултет при
НМА „Проф. Панчо Владигеров“

за дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по направление 8.3, **„Музикално и танцово изкуство“**, докторска програма **„Музикознание и музикално изкуство“** към катедра **„Класическо и поп и джаз изпълнителско изкуство“** при АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ с автор **Александър Чобанов** на тема **„Клавирното изкуство в Ливан“** с научен ръководител доц. д-р Надежда Кузманова

Александър Чобанов учи пиано в НУМТИ „Добрин Петков“ -Пловдив в класа на професор Албена Димова. Продължава обучението си в Академията по изкуствата в Айдълуайлд (Idyllwild Arts Academy), Калифорния, Съединени щати.

Завършва бакалавърска степен с пълна стипендия в Консерваторията към университета „Лин“ (Lynn University), Флорида, в класа на проф. Роберта Ръст. Придобива магистърска степен в Университета „Рътгърс“ (Rutgers University), Ню Джърси, където учи при проф. Сюзан Стар и заема позиция на преподавател-асистент.

Специализира в Music academy of the West (Санта Барбара) при проф. Джером Лоуентал (Джулиард Скул). Взема активно участие в майсторски класове на различни изяви изпълнители – Ларс Фогт, Робърт Левин,

Мидори, Джон Пери, струнен квартет „Такач“ и др. Лауреат е на редица наши и международни конкурси.

Чобанов дебютира като солист в в Carnegie Hall (Ню Йорк) през 2013 г. Има активна концертна дейност. Участва като солист и камерен изпълнител в различни концертни центрове. Като солист на оркестър си сътрудничи с Виенския резиденц оркестър и Камерния оркестър – гр. Търнов (Полша), под диригентството на Роберт Лербаумер и Масахи Катаяма. Като камерен музикант осъществява съвместни проекти с членове на Лондонския симфоничен оркестър, флейтиста Кристиан Плувиер и Пол Финикс. Има записи в международните звукозаписни компании Navona Records и Ulysses Arts. Негови изпълнения и интервюта са излъчвани по БНТ и БНР, както и по американските радиовериги WGBH Boston, WXEL и NPR.

Александър Чобанов работи на различни места в чужбина и притежава сериозен международен педагогически опит. Осъществява редица майсторски класове в САЩ, Филипините и ОАЕ. Негови възпитаници са лауреати на различни престижни конкурси.

Александър Чобанов е докторант в свободна форма на обучение в АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – гр. Пловдив. Негов научен ръководител е доц. Надежда Кузманова.

Представените материали за конкурса отговарят на изискванията на НАЦИД.

Трудът се състои от Увод, три глави, Заключение, Приноси, научни публикации по темата, ползвана литература.

- В **Увода** дисертантът се спира върху формирането на ливанската култура. Подчертават се нейните корени, многонационалният и еkleктичен характер, както и отражението на различни национални култури (азиатски и европейски) през вековете върху нейното развитие.

- **Предмет** на изследването в настоящата дисертация е ливанската музикална култура. **Обект** са ливанските композитори Туфик Суккар, Богос Джелалян, Анис Фулейхан, Абдел Рахман Ел Бача, Хутаф Хури и Бешара Ел-Хури. Тези композитори съчетават елементи на арабската музикална традиция със западноевропейски композиционни техники.

В **Първа глава** се разглеждат източниците на ливанската музика и влиянията, които те претърпяват през годините. Описват се специфичните ладове и музикални форми, използвани в ливанската музика. Описва се накратко музикалното образование в страната и творчеството на няколко видни ливански композитори.

Глава **Втора** е посветена на живота и творчеството на съвременни ливански композитор Хутаф Хури, професионалната и изпълнителската му реализация и музикалния му стил. Композиторът използва съвременен музикален език и свободни музикални форми. Анализирани са детайлно тричастната му Трета клавирна соната. Александър Чобанов се спира върху спецификата на музикалния език на Хури и многообразието на клавирното му творчество, както и на приложението на творбите му за пиано в педагогическия репертоар.

Глава **Трета** анализира живота и творчеството на Бешара Ел-Хури, както и музикалния му стил. Според Александър Чобанов, Ел Хури като начин на мислене е симфоник, но е силно повлиян от програмната музика. Това се отразява и върху клавирните му творби. В творчеството му се съчетават ориенталски ладови елементи с импресионистична и експресионистична естетика. Подробно е анализирана Соната № 1, оп. 35.

В **Заключението** кандидатът обобщава своето изследване. Той смята, че ливанската клавирна музика има сериозни качества и може да обогати репертоара на съвременните пианисти, в частност – на българските пианисти. Александър Чобанов се надява контактът му с живи ливански композитори да стане своеобразен път за опознаване и сближение на българската и ливанската музика и култура, своеобразен мост между Изтока и Запада.

Трудът на кандидата представя първо системно и мащабно теоретично изследване на клавирното изкуство на Ливан. Доказателство за това е липсата на аналогични аналитични разработки в международните академични база данни.

Създадена е първата база данни (каталог) на ключови ливански композитори (анализи, архивни материали, записи, партитури) в българското музикознание. Аналитичната част е разработена с участието на един от разглежданите автори.

За пръв път се анализират клавирни творби на ливански автори в рамките своеобразната симбиоза между арабската модалност и западноевропейската композиционна система. Според автора, това би могло да стане модел за изследване на подобни межкултурни явления.

Александър Чобанов посочва и практическото приложение на творбите, съобразно нивото им на трудност и смята, че биха могли да разширят изпълнителския репертоар. Дисертантът счита, че трудът може да бъде основа на межкултурното сътрудничество между Ливан и България. , както и основа за бъдещи научни разработки.

Трудът на Александър Чобанов представлява сериозно и стойностно изследване на клавирната музика в Ливан. Дисертантът ни запознава с нова и неизследвана от европейското музикознание материя.

Въз основа на всичко казано дотук, смятам, че трудът определено има приносно теоретическо и практическо значение и предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Александър Чобанов научната и образователна степен „ДОКТОР“.

София, 04.09. 2026 г.

проф. д-р Галина Апостолова